

TRŽIŠTE OSIGURANJA MAKEDONIJE U 2016.

Insurance market of Macedonia in 2016

Analizom tržišta osiguranja u Makedoniji za 2016. godinu dolazimo do zaključka da u uslovima teške unutrašnje političke krize koja je počela početkom 2015. godine, osiguranje je ostalo stabilno, međutim sa manjim rastom u odnosu na 2013., 2014. i 2015. godini.

Rast tržišta osiguranja u 2016. godini od 5,34% (neživot 3,5% i život 17,32%) očekivani je rast u uslovima necelodne funkcionalnosti institucije sa rastom BDP-a od 3,2%, održanjem nivoa prosečne plate kao u 2015. godini od 385 EUR, i stranim ulaganjima od samo 150 miliona EUR.

Postizanje bruto polisirane premije apsolutnim iznosima za neživot od 120 miliona EUR i osiguranje života u iznosu od 21 miliona EUR, i pored svih eksternih problema i uticaja, pokazalo je da:

- kompanije, kako smo konstatovali i za 2015. godinu, postale su stabilnije i otporne na negativne tendencije bez velikog uticaja na biznis, šta je rezultat reorganizacije u prethodnim godinama;
- sa aspekta zakonskog ambijenta i delovanja regulatora, uslovi za poslovanje su standardizovani i stabilni.

Tržište osiguranja u Republici Makedoniji zakonski je uređeno i finansijski stabilno. U poslednjih pet godina usvojen je velik broj podzakonskih akata, a izmenom i dopunom zakonske regulative, Agencija za superviziju osiguranja (ASO) stvorila je ambijent u kojem se osiguravajuća industrija lakše nosila sa finansijskom krizom i drugim domaćim rizicima, omogućivši joj oporavak i pozitivne finansijske rezultate na duži rok. Potvrda ovakvih stanja je finansijska stabilnost u sferi osiguranja, mereno svim parametrima relevantnim za prikaz stanja u oblasti osiguranja u 2016. godini (koeficijent porasta tehničkih rezervi, pokrivenost tehničkih rezervi, visoki nivo likvidiranih šteta, ostvareni finansijski rezultati, kao i koeficijenti ROE, RIE).

Glavni regulatorni okvir u kojem su propisani zahtevi za rad kompanije, zahtevi za korporativno upravljanje, finansijsko izveščivanje i nadzor je Zakon za superviziju osiguranja. Imajući u vidu nacionalni program za usklađenje osiguranja sa Solventnosti II, u 2016. godini započet je proces preko twinning programa za donošenje novog zakona za osiguranje koji će da bude u celosti usaglašen sa evropskim zakonodavstvom, s inkorporiranim odredbama direktive Solventnost II.

Kada se pogledaju brojke, u strukturi učešća određenih klasa osiguranja na ukupnom tržištu po godinama, jasno se vidi da se market brže razvija kod individualnih osiguranja. Pre svega se to vidi kod dopunskog zdravstvenog osiguranja, koje pokazuje rast od 610% u odnosu na 2015. godinu, ali i kod osiguranja od posledice nezgode sa rastom od 11%, kasko osiguranja (rast 9%) i osiguranja života (preko 17%). Ovo su dobre tendencije jer ukupno utiču da se smanjuje učešće obaveznih osiguranja, što je na dugi rok pozitivno za razvoj osiguranja. Sa druge strane, zbog umanjjenih ekonomskih i privrednih aktivnosti u 2016. godini, osiguranje imovine od požara ima pad od 5%.

Sve ovo ukazuje da je industrija osiguranja na pravom putu da se razvije u pravcu onih klasa osiguranja (neobaveznih) koja predstavljaju izazov za rast tržišta, a to su:

- osiguranje života,
- dopunsko zdravstveno osiguranje,
- profesionalna odgovornost,
- osiguranje poljoprivrede,
- osiguranje domaćinstva (kuće i stanovi),
- osiguranje malih preduzeća i preduzetnika.

Analizom nivoa tehničke rezerve i njihove pokrivenosti u iznosu od 107%, i apsolutnog iznosa od 118 miliona EUR tehničke rezerve, sa povećanjem od 1,42% u 2016. godini u odnosu na 2015., ukazuje da su osiguravajuća industrija i kompanije u Republici Makedoniji stabilne i sigurne sa aspekta osiguranika i regulatora. Kada se napravi analiza ostvarenog finansijskog rezultata za 2016. godinu, kada je ostvaren pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 8,5 miliona EUR (neživot 7,6 miliona EUR, i život 0,9 miliona EUR), ne možemo biti zadovoljni, jer ROE je na nivou od samo 5,5% za 2016. godinu. Ako se na ovo doda još i da 70% od ostvarenog pozitivnog finansijskog rezultata otpada samo na 4 kompanije te da 5 kompanija pokazuje negativan finansijski rezultat, samo se potvrđuje da sa aspekta ostvarenja dobiti industrija osiguranja u Republici Makedoniji ne može biti zadovoljna.

Analizom ostvarenih rezultata preko standardnih koeficijenata za 2016. godinu je kao što sledi:

	MTPL	Total
Štetni količnik	47%	51,48%
Troškovni količnik	54%	54,48%
Kombinovani količnik	101%	105,96%

Kada ove koeficijente uporedimo unazad sa 2014, 2015. i osobeno sa 2012 g., gde su kombinovani koeficijenti u totalu 106,80% u 2014. g., 103,60% u 2015. g., a gde troškovni koeficijent je preko 55%, jasno se vidi da se i u 2016. g. ništa se drastično nije promenilo, da bi troškovni koeficijent ostao na nivou od 55%, a i dalje štetni koeficijent održava se na maksimalno nivou od 51%.

Ovo ukazuje da mere koje se preduzimaju u industriji, na polju upravljanja troškovima, ne daju zadovoljavajuće rezultate za smanjenje troškovnog koeficijenta. Sa dubinskom analizom postignutog finansijskog rezultata za 2016. i dalje stoji konstatacija da se najveći procenat, od oko 70% ostvarenog finansijskog rezultata, regenerira putem drugih ekonomskih potencijala, a ne od *core biznisa*.

Na osnovu iskazanog te osnovnih podataka i brojki datih u prezentaciji za 2016. godinu, jasno proizlaze zaključci u koja tri segmenta treba da se fokusiraju osiguravajuće kompanije na tržištu Republike Makedonije u budućnosti:

1. tražiti rast i razvoj osiguranja u klasama osiguranja gde je penetracija izuzetno mala;
2. razvijati nove produkte i tipove osiguranja, koji su već prisutni na evropskim tržištima osiguranja, a se odnose na *retail* sektor, i
3. zbog povećanja profitabilnosti izuzetni fokus staviti na kvalitetno upravljanje troškovima poslovanja.

